

OKUL*A*İLE

BİRLİĞİ REHBERİ

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*Öyül
Samimiyetle*

önder 1958 **aile**
OKUL AİLE BİRLİĞİ

İLKE
ilim kültür eğitim derneği

Bu çalışma İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Önsöz

Önder, 1958'den itibaren İmam-Hatip okullarına hizmet etmektedir ve Türkiye'de bütün illerimizde ve ilçelerimizin çoğunda imam hatip dernekleriyle faaliyetlerini yürütmektedir. 13 Haziran'da 53. genel kurulumuzu icra ettik. Akabinde yaptığımız 11. kurultayımızın ana teması olan “nitelikli yenilik” çerçevesinde Türkiye'deki bütün imam hatiplere yönelik bir Okul Aile Birliği çalışması hedefledik.

İmam-ı Gazali, çocuk üzerinde en önemli etkenin okul, çevre ve aile olduğunu anlatır. Bu yönüyle eğitimin bütüncül bir mesele olarak ele alınması gerektiğinden hareketle gençlerimizin yaşadıkları okul, aile ve sosyal iklimlerini eşgüdümlü ıslah etmemizin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. İmam-hatiplerin farklılığını ortaya koyan din eğitimi boyutu, diğer bir ifadeyle değerler eğitimi, okul ve aile uyumunda zenginlik kazanır. Sadece birine havale etmek, ya da ikisinden birine havale edilmesi eksik kalır. Velilerimiz en zor zamanda İHL'lere sahip çıkmıştı. Bu oluşumda da, onların katkıları kaçınılmazdır.

Bu vesile ile ailelere yönelik aktif bir katılımı esas alan bu çalışmanın ortaya çıkmasında pek çok kişinin emeği vardır. Özellikle Okul Aile Komisyonu başkanı Muhammet Mehdi Barcın ve komisyon üyeleri başta olmak üzere İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği'ne kıymetli katkıları için teşekkür ederim.

Halit BEKİROĞLU
ÖNDER Genel Başkanı
İstanbul, 11.09.2015

Takdim

Kalkınmanın milli, manevi değerlerle mücehhez günümüz teknolojisini yakalamış nesillerle olacağına inanan halkımız İmam-Hatip Okulları'nı sahiplendi, kucakladı. Biz İmam-Hatip camiası mensupları, gönüllüleri de halkımızın bu tevecühünü hak edecek şekilde çalışmalar yaparak ülkemizin maddi, manevi kalkınmasına katkıda bulunmak durumundayız. Evvel emirde vazifemiz, *nitelikli bir yenilikle eğitime katkı sağlamak*, İmam- Hatip Okulları'nda eğitimin kalitesini artırmak, geleceğe güvenle bakan pırıl pırıl nesiller yetiştirmektir.

Biliyoruz ki, her çocuğumuzda bir yetenek var, yeteneklerini keşfedip, desteklemek ise bizlerin vazifesi. Gençlerin ülkesine, milletine değer katacak bir nesil olmaları için ortaya koyacağımız sosyal ve kültürel faaliyetler bu açıdan çok önemlidir. Çok yoğun faaliyetlerle gençlerimizi desteklemek arzusuyla hareket etmek yerine, belli başlıklar altında sınır-

lı, nitelikli ve hedefe götürücü etkinliklerle eğitim sürecine destek vermemizin daha etkili olacağı inancındayız. İşte bu noktadan hareketle, etkili faaliyetlerle çalışmalarını sürdüren Mezun Derneklerimizin, Okul Aile Birliklerimizin gerçekleştirdiği örnek faaliyetlerden yola çıkarak İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği ile profesyonel ama gönüllü ve yoğun çalışmalarımızla bu kitapçığı camiamızın hizmetine sunuyoruz.

Özellikle İmam-Hatip Okulları Okul Aile Birliklerinde görev alan ve almak isteyen camiamız mensuplarına yönelik hazırladığımız bu rehber üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Okul Aile Birlikleri'nin amaçları, görevleri ve kurumsal yapısı, hukuki altyapısı ve işleyişi ana hatlarıyla aktarılmaktadır. İkinci bölümde okul gelişimine etkili bir şekilde destek olmak bakımından aile birliği üyelerinin nasıl bir bakış açısına sahip olması gerektiği ve son bölümde ise okullarımızın, öğrenci ve velilerin eğitimde desteklenmesi için yapılabilecek örnek faaliyetlere yer verilmektedir.

Rehberi hazırlarken ayrıntılardan uzak durmaya ve sade bir üslup kullanmaya gayret ettik. Cebinizde taşıyabileceğiniz kısıklıkta bir kitapçık hazırladık. Faideli olmasını ümit ediyoruz. Gayret bizden Tevfik ve inayet Allah'tandır.

**ÖNDER
OKUL AİLE BİRLİĞİ KOMİSYONU**

İçindekiler

İşleyen bir Okul Aile Birliği kurmak

Okul Aile Birliklerinin Amaçları ve Görevleri.....	10
Okul Aile Birliklerinin Kurumsal Yapısı ve İşleyişi	13
Etkili Okul Aile Birliklerinin Başlıca Özellikleri	18

Etkili Aile Birliği Başarılı Okul:

Okul Gelişiminde Aile Birliği'nin Rolü

Okulun Fiziki Kaynaklarının Yönetimi ve Geliştirilmesi.....	24
Öğretim Etkinliklerinin Gelişiminin Desteklenmesi.....	26
Öğrenci Gelişiminin Desteklenmesi	27
Öğretmenlerin Desteklenmesi	28
Velilerin Desteklenmesi	29

Okul Gelişimi için Örnek Faaliyetler

Okula Yönelik Faaliyetler.....	32
Okul Ders Programlarına Yönelik Faaliyetler.....	33
Doğrudan Öğrencilere Yönelik Yapılabilecek Çalışmalar.....	34
Doğrudan Öğretmenlere Yönelik Faaliyetler	36
Ailelere Yönelik Faaliyetler.....	37

İşleyen Bir Okul Aile Birliği kurmak

Okul Aile Birlikleri kurumsal yapısı ve işleyişı ile yasal birliklerdir. Üyelerinin seçiminde ve görevlendirilmesinde, aile birliklerinin yetki alanlarının tayin edilmesinde belirli prosedürler izlenir. Etkili ve verimli faaliyetleri olan bir Okul Aile Birliği için görev, yetki ve sorumluluk alanlarının iyi tanınması önemlidir.

Okul Aile Birliklerinin Amaçları ve Görevleri

Okul Aile Birliği Nedir?

Okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ile okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim ve öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, okulun, maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin, eğitim ve öğretimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere okullar bünyesinde velilerden, denetleme kurulunda 2 Öğretmenden oluşan bir birliktir.

Amaçları Nedir?

Okulun genel ve özel hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla, aile, veli ve öğretmenler arasında işbirliğini sağlamak en önemli amaçtır. Bu amaç doğrultusunda, yapılan toplantılar dâhilinde, maddi imkânı olmayan öğrencilere yardım ederek, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak hedeflenmektedir. Ayrıca Birlik, okulda uygulanacak sosyal, kültürel kursların açılmasını talep edebilir. Etkinliklerin yürütülmesi konusunda teklif sunabilir. Bu sayede velilerin de haberdar olduğu etkinlikler gerçekleştirir. Öğrencilerin kendilerini en iyi şekilde geliştirmelerine katkı sağlar.

Okul Aile Birlikleri, hem okulun fiziki yapısının ve donanımının güçlendirilmesi hem de eğitimin niteliğinin artırılması için paydaşların desteklenmesini amaç edinir.

Görevleri Nelerdir?

- Öğrencilerin nitelikli bireyler olarak yetiştirilmesi için okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle iş birliği yapmak.
- Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesine, eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve bunların uygulanmasına destek olmak, eğitimde fırsat eşitliğine imkân vermek ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla ilgililerle iş birliği yapmak.
- Öğrencilerin başarısını artırmak amacıyla okul yönetiminde planlanan kurs, sınav, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesine katkı sağlamak.
- Okul yönetimiyle iş birliği yaparak eğitim ve öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının değerlendirilmesine katkı sağlamak.
- Okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak, bu hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlamak.
- Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesi için gerekli giderlere katkıda bulunmak.
- Okula yapılan ayni ve nakdî bağışları makbuz karşılığı kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, şartlı bağışları amacına uygun olarak kullanmak.
- Kantin ve benzeri yerleri işlettirmek veya işletmek.

- Okul yönetimi ile iş birliği yaparak, imkânları yeterli olmayan öğrencilere maddi ve manevi destek sağlamak, aynı amaçla kardeş okullara da katkıda bulunmak.
- Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği'nde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.
- Eğitim ve öğretimle ilgili kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapmak.
- Eğitim ve öğretimi geliştirmek amacıyla oluşturulan çalışma komisyonlarına katkı sağlamak.
- Ulusal ve uluslararası projelere katılmak ve proje amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmak.
- Eğitim ve öğretimle ilgili diğer etkinliklere destek olmak.

■ onder.org.tr ■

Okul Aile Birliklerinin Kurumsal Yapısı ve İşleyişı

Kimler üye olabilir?

- Veliler
- Okul binasını yaptıran hayır sahipleri
- Öğretmenler
- Yöneticiler

Okul Aile Birliği seçimleri nasıl yapılmaktadır?

- Okul müdürü seçimleri düzenlemektedir.
- Seçimler her yıl ekim ayında yapılır.
- Üye olma hakkına sahip olanlar seçimlere aday olabilirler. Bu kişiler, Genel Kurulda adaylıklarını açıklarlar.
- Oy verme işlemleri, sadece, boş pozisyonlara birden fazla aday varsa, yapılmaktadır.
- Siz de oy kullanınız ve başka velileri de oy kullanmaya teşvik ediniz.

Okul Aile Birliği Genel Kurulu'nda seçimi yapılan kurullar

Yönetim Kurulu (Asıl) 5 Kişi

1. Başkan, 2. Başkan Yrd., 3. Muhasip, 4. Sekreter, 5. Üye

Yönetim Kurulu (Yedek) 5 Kişi

Denetim Kurulu (Asıl) 3 Kişi

2 Öğretmen, 1 Veli

Denetim Kurulu (Yedek) 3 Kişi

2 Öğretmen, 1 Veli

Okul Aile Birliğine katılmanızın yararları nelerdir?

- Okulun, öğrencilerine sunduğu hizmetlere katkıda bulunmak ve bu konularda söz sahibi olmak için çok iyi bir imkândır.
- Okulun mevcut ve gelecekteki öğrencilerine yardımcı olmak için iyi bir yoldur.
- Çocuklarınız okullarını sizlerle birlikte daha çok sahiplenektir.

Okul Aile Birliği üyeliğinin iş yükü nedir?

- Yönetim Kurulu kararları, karar defterine el ile yazılıp imzalanır. Okul Aile Birlikleri en az üç üyenin katılımıyla ayda bir toplanır. Karar yeter sayısı üçtür.
- Toplantılara yeteri kadar zaman ayrılır.
- Okul Aile Birliği üyelerinin en az bir alt komitede de görev yapması beklenmektedir.
- Alt komitelerin de her bir dönem en az iki defa toplanması gerekmektedir.

Hukuki Dayanağı Nedir?

- Okul Aile Birlikleri faaliyetlerini, yetki aldıkları yasa ve yönetmeliklere uygun olarak yürütmektedir.
- Okul Aile Birliklerinin yasal zemini, Milli Eğitim Temel Kanunu'nun "eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği" başlıklı 16. Maddesidir.
- Okul Aile Birliklerinin kuruluşu, amaçları ve işleyişi hakkındaki ayrıntılar ise Millî Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği ile düzenlenmiştir.
- Ayrıca MEB'in birçok yönetmelik ve yönergesinde birliklere ilişkin görev ve yetkiler tanımlanmaktadır.

Daha fazla bilgiyi nereden temin edebilirim?

<http://mevzuat.meb.gov.tr/> adresinde 'okul-aile' kelimeleri ile arama yaparak aile birliğini ilgilendiren tüm mevzuata ulaşılabilir.

Önder web sitesinde (www.onder.org.tr) Okul Aile Birliği hakkındaki kısım incelenebilir.

Okul Aile Birliği üyeleri okul yönetiminde hangi komitelerde yer alır?

MEB mevzuatında, okullarda doğrudan eğitimle ilgili aşağıdaki kurullarda, Okul Aile Birliği üyelerinin de bulunması öngörülmektedir. Bunlar;

Okul Gelişim Yönetim Ekibi

Okullarda, paylaşımcı ve iş birliğine dayalı yönetim anlayışıyla eğitim-öğretimin nitelik ve kalitesini, öğrenci başarısını artırmak, okulun fiziki kaynaklarını ve insan kaynaklarını geliştirmek, okulun kurumsal performansını değerlendirmek için gerekli stratejik planı yaparak eğitimde planlı ve sürekli

bir şekilde gelişimini sağlamak amacıyla oluşturulan ekiptir.

>> Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimde Kalite Yönetim Sistemi Yönergesi

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Yürütme Komisyonu

Her eğitim-öğretim kurumunda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması, eş güdümün ve kurum içindeki iş birliğinin sağlanması amacıyla kurulan bir komisyondur.

>> Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği

Sosyal Etkinlikler Kurulu

Kurul, kulüp ve toplum hizmeti kapsamındaki etkinliklerin verimli bir şekilde yürütülmesi için danışman öğretmenler, öğrenciler, gönüllü veliler ve diğer öğretmenlerle iş birliği içinde çalışmaları koordine eder. Okul dışı etkinliklerde, ilgili birimlerle iş birliği yaparak bu çalışmaların yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır. >> Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu

Okulda düzen ve disiplinin sağlanması, disipline aykırı davranışların nedenlerinin incelenip ortadan kaldırılması, okul içinde ve dışında millî ve insani bakımdan erdem olarak kabul edilen iyi davranışlarda bulunan ve derslerdeki gayret ve başarılarıyla üstünlük gösteren öğrencilerin ödüllendirilmesi vb. amaçlarla kurulmaktadır. >> Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

Ayrıca gerektiğinde okul müdürünün çağrısıyla Öğretmenler Kurulu ve Okul Zümre Başkanları Kurulu'na bir Okul Aile Birliği üyesi gözlemci olarak katılabilmektedir. >> Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

Kütüphane Kaynakları Tespit ve Seçim Komisyonu: İlgili yönetmelik doğrultusunda okul kütüphanelerine alınacak kaynakların tespit ve seçimini yapar. >> **Millî Eğitim Bakanlığı Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği**

Bunların dışında, okul yönetimi tarafından kurulan ve eğitimle doğrudan ilgili olmayan, aylık olarak kantinleri sağlık ve hijyen açısından denetleyen Kantin Denetleme Komisyonu'nda da aile birliği üyeleri bulunmaktadır. >> **Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları hakkındaki genelge (2007/33).**

▪ onder.org.tr ▪

Etkili Okul Aile Birliklerinin Başlıca Özellikleri

Okul Yönetimi ile Aile Birliği arasında güven ilişkisi kurulmalı

Okul Aile Birliğinin işlerliğinin sağlanması için okul yönetimi ile birlik arasında güvene dayalı bir iletişim olmalıdır. Taraflar, birbirinin işlerini kolaylaştırma ve uyum içerisinde çalışmanın yollarına bakmalıdır. Bununla karşılıklı yetki alanları ihlallerinin önlenmesi hedeflenmektedir.

Samimiyetle hizmet etme, arzu edilen neslin ihyası için aşkla çalışma gayretinde olan paydaşların ve ilgili tüm tarafların, bilgi, birikim ve tecrübelerini aktaracakları bir alan oluşturulmalıdır. Okul yöneticileri, öğretmenler, Okul Aile Birliği üyeleri uyumlu hareket etmedikleri takdirde okul ve öğrencilerine telafisi mümkün olmayan kalıcı hasarlar verebilmektedirler. Uyum içinde hareket eden, yönetmelik dâhilinde özel ve ortak alanları belirlenmiş Okul Aile Birlikleri ve Okul Yöneticileri hedefledikleri başarıyı yakalamışlardır.

Aile birliği üyeleri gönüllü kişilerden oluşmalı

Gönüllü kişi, bir dava anlayışı içinde, bulunmuş olduğu ortamda karşılık beklemezsin bir işi yapmayı kendiliğinden üstlenen kişidir. Başkalarını düşünmek, onların hukukunu korumak hususunda özverili olmak, okula, yöneticilere ve

öğrencilere pozitif bir enerji katacak, yapılan faaliyetlerin verimliliğini artıracaktır. Okul Aile Birliklerinde gönüllülük düzeyi düşük olduğunda katkı ve verimlilik de düşük olmaktadır. Sorumluluk, belli kişiler üzerinde kalabilmekte; bu durumda onlarda yılgınlık ve bıkkınlığa neden olmaktadır. Bu nedenle gerçekten işleyişe katkıda bulunacak kişiler sürece dâhil edilmelidir.

Aile birliği üyeleri uyum içinde hareket etmeli

Etkili bir Okul Aile Birliğinde olmazsa olmazlardan biri de “Amaç Birlikteliği”dir. Bunun için ekibin birlikte hareket etmesi, etkili bir liderin eşliğinde uyumlu bir grubun oluşturulması önemlidir. Lider, gelişime açık, bulunduğu ortamı hareketlendirip değiştirebilecek özelliğe sahip kişidir. Üyeler kendi kişisel önceliklerinden ziyade grubun faydasını öncelermelidir.

Stratejik bakış açısıyla amaç geliştirilmeli

Aile Birliğinin yaptığı faaliyetlerin verimli olabilmesi için tekil faaliyetlerin ortak bir amaca yönelmesi ve öncelikli olarak okulun güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesi gerekir. Bu şekilde stratejik öncelikler belirlenmelidir. Böylelikle sürdürülebilir ve etkili çalışmalar yapılabilecektir. Yönetim bilimleri alanında eğitim almış aile birliği üyeleri veya bu konuda eğitim ve deneyimi olan velilerden destek alınarak etkili bir strateji ve faaliyet planlaması yapılabilir.

Kaynak geliştirmede çeşitlilik sağlanmalı

Aile Birliklerinden en öncelikli olarak beklenen katkı okulun personel, temizlik, bakım ve donanım ihtiyaçlarına ve yapacağı faaliyetlere ilişkin maddi kaynak geliştirmektir. Okulların yaygın gelir türleri aşağıdaki tabloda yer aldığı şekildedir:

İşletme Gelirleri	Döner Sermaye İşletmesi Kantin kira geliri Kooperatif geliri Otopark geliri Okula ait araziden sağlanan gelir
Pay ve Aidat Gelirleri	Hafta sonu kurslarından kalan pay gelirleri Dergi ve gazete satışlarından kalan pay gelirleri Ders dışı eğitim kurslarından kalan pay gelirleri Okul Aile Birliği aidatı Anasınıfı aidatı
Aynı ve Nakdi Katkılar	Kamu kurum ve kuruluşlarından sağlanan aynı ve nakdi katkılar Özel kurumlardan sağlanan aynı ve nakdi katkılar
Bağışlar	Gönüllü nakit bağışlar Öğretmenlerden sağlanan bağışlar Okul idarecilerinden sağlanan bağışlar Açık öğretim kayıtları
Sosyal Etkinlik Gelirleri	Kermes,sergi vb. etkinlikler Yıllık, mezuniyet programı vb. çalışmalar Okuma bayramı, tiyatro, piyes vb. etkinlikler Sportif faaliyetler

Aile birlikleri aşağıdaki yöntemleri kullanarak veliler ve diğer hayırseverlerden destek talebinde bulunabilir.

- Yüz Yüze Görüşme
- Telefon Görüşmesi
- Küçük Grup Brifingi
- Resmî Yazılı Teklif
- Mektupla Teklif
- Yeni İletişim Araçları (Online Bağış, Yardım, SMS Bağışları, E-postalar)

Bu yaygın gelir türleri dışında Aile Birlikleri, son yıllarda giderek artan sayıdaki proje desteklerinden de yararlanabilir. Aile birlikleri, okul yönetimi ile birlikte okul adına veya varsa spor kulüpleri ve mezun dernekleri üzerinden aşağıda sıralanan kurumlara proje desteği almak üzere başvurabilir:

- Avrupa Birliği Hibe Programları
- Başbakanlık Yurtdışı Türkler Başkanlığı
- İçişleri Bakanlığı Dernekler Birimi
- Gençlik ve Spor Bakanlığı
- Kalkınma Ajansları
- Tübitak
- Yeşilay vb. STK'lar

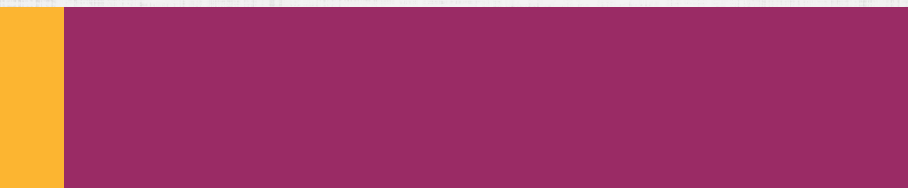
Okul gelişimine aktif katılım sağlanmalı

Aile Birlikleri genellikle kendilerini sadece bağış toplayan, temizlik personel hizmetlerini yapan bir birim olarak görmektedir. Halbuki bunların dışında geniş bir yükümlülük alanları vardır. Okul Aile Birliklerinin amaç ve görevleri maddesinde de belirtildiği üzere, birlikler hem okulun fiziki donanımı hem de eğitimin niteliğinin artırılması için paydaşlarının desteklenmesinde önemli bir yere sahiptir.

En önemli görev; Muhasib

Birlik yapısı içinde en önemli fonksiyonu icra eden bir birim olarak bu meslekten bir arkadaşın yönetimde olması veya işini ciddi takip eden usul ve yöntemi bilen bir üyenin bu alanı takibi çok önemli bir meseledir. Yönetmeliğin dördüncü bölüm Birlik gelirleri, muhammen bedel tesbiti, kiralama, gelirlerin dağılımı harcanması ve tutulacak defter dosya ve belgeler kısmı dikkatle okunarak yönetmelik uygulanmalıdır. Uygulanmadığı takdirde ağır bir cezai mdeddede söz konusudur. Okullarımız mutlaka her yıl denetlenirler. Yönetmelik dışı davranışlarda ağır cezalar söz konusudur.

■ onder.org.tr ■

Etkili Aile Birliği Başarılı Okul

Okul Gelişiminde Aile Birliği'nin Rolü

Etkili bir Okul Aile Birliği aynı zamanda başarılı bir okul demektir. Bunun için Okul Aile Birliklerinin hem okulun fiziki kaynaklarının yönetimi ve geliştirilmesinde, hem de öğretim etkinliklerinin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin gelişimini desteklenmesinde aktif rol alması beklenir.

Okulun Fiziki Kaynaklarının Yönetimi ve Geliştirilmesi

Aile Birlikleri, kamu malları olan okullarımızın fiziki kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasında en önemli paydaştır. Bu bağlamda;

- Derslik, laboratuvar gibi eğitim ortamlarının ısı, ışık, ses ve konfor açısından eğitime uygun hale getirilmesi,
- Güncel ekipmanlarla donatılmış olarak kullanımda olması,
- Her bir birim ve ekipmanın temizlik, kontrol ve bakımı için görevlendirilen sorumluların belirlenmesi,
- Kaynakların, hangi birimler tarafından, hangi zamanlarda kullanıldığının izlenmesi ve verimli bir planlamanın yapılması

gibi konularda okul yönetimi ile birlikte etkin sorumluluk alınmalıdır.

Toplumun okula yönelik olumlu tutumlar geliştirmesinde ve memnuniyet düzeyinin yükselmesinde okul ortamının genel sağlık kurallarına uygun olmasına ve güvenlik sisteminin etkin bir şekilde kurulmasına yönelik hizmetlere önem verilmelidir.

Okullar ve derslikler aynı anda çok sayıda kişinin bir arada bulunduğu bu nedenle bulaşıcı hastalıkların kısa sürede yayılma riskinin bulunduğu mekanlardır. Dersliklerin, tuvalet-

lerin ve diğer tesislerin hijyenik olması, koruyucu sağlık tedbirlerinin başında gelmektedir. Okul sağlığı açısından;

- Her teneffüs sonrasında lavabo ve tuvaletler; g¼n sonunda derslikler mutlaka temizlenmelidir.
- Koridor ve merdivenler ise g¼nde en az iki kez temizlenmelidir.
- Lavabolarda mutlaka sıvı sabun bulundurulmalıdır.
- Sağlık kuruluşlarından destek alarak ¼ğrencilere hijyen konusunda eğitimlerin verilmesi sağlanmalıdır.
- Bunun yanı sıra, eğitim ortamlarının uygun miktarda ısıtılması, havalandırılması, rutubet içermemesi sağlık açısından elzemdir.

■ onder.org.tr ■

Öğretim Etkinliklerinin Gelişiminin Desteklenmesi

Aile birliklerinden öğretim faaliyetlerini desteklemeye yönelik sınıf, laboratuvar, atölye, kütüphane donanımının bakım ve onarımı, olmadığı durumlarda temini için çalışmalar yapılması beklenir. Eğitim teknolojilerinin yaygınlık kazandığı günümüzde, eğitimin teknolojik imkânlarla desteklenmesi için araç gereç teminini üstlenir. Okullar arasında görülen bölgesel farklılıkları en aza indirebilmek için bu alanlarda çalışmalarını yoğunlaştırır. Böylelikle eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin hayata geçirilmesinde önemli bir fonksiyon icra etmiş olur.

Öğretim etkinliklerinin desteklenmesinde ikinci bir ayak olarak da, öğretim yöntemleri ve materyal gelişimi hususunda çalışması beklenir. Bunun için stratejik konular belirlenip program geliştirme çalışmalarına öncülük edebilirler. Özellikle eğitim politikalarında görülen aksaklıklar dikkate alındığında, Okul Aile Birliklerinin bu alanda yapabilecekleri pek çok stratejik öneme sahip çalışmanın olduğu görülecektir. Söz konusu İmam Hatip liseleri olduğunda dinin temel metinlerine ulaşmada en önemli konu olan Arapça öğretiminin üzerinde odak çalışma yapılmasının önemli konular arasında olduğu görülecektir. Ayrıntılı bilgi için öneri etkinliklere bakınız.

Öğrenci Gelişiminin Desteklenmesi

Eğitimin en önemli paydaşlarından olan öğrencinin gelişiminin desteklenmesi çok önemlidir. Öğrencinin eğitim öğretim faaliyetinden en yüksek verimi alabilmesi sağlanmalıdır. Bunun için okul içi ve okul dışı etkinliklerle eğitimin niteliği ve çeşitliliği sağlanmalıdır. Okul Aile Birlikleri bu amaç uğruna çalışmalar yapar. İlgili olduğu okulun öğrenci profilini göz önünde bulundurarak ilgi ve ihtiyaçlar doğrultusunda stratejik hedefler belirler.

Okul Aile Birlikleri gerek ders içi etkinlikler, gerekse ders dışı etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin eğitimlerine ve gelişimlerine katkıda bulunurlar. Öğrencilerin akademik gelişimlerini destekleyen eğitsel çalışmalar yaparlar. Kendine güvenen, her ortamda kendini ifade edebilen, geleceğine dair ufku ve vizyonu olan gençler olabilmeleri için karakter ve kişilik gelişimine yönelik stratejiler izlemelidir. Bunun için okul derslerine yönelik takviye çalışmalar yapabileceği gibi kamp, gezi, yarışma vb. şekillerde faaliyetler de yapabilir.

▪ onder.org.tr ▪

Öğretmenlerin Desteklenmesi

Etkili ve nitelikli bir eğitimin sağlanmasında en önemli paydaş öğretmendir. Bu nedenle Aile Birliğinin ilgili olduğu okuldaki öğretmenleri yakından tanınması, ilgi ve ihtiyaçlarının neler olduğuna dair bilgi sahibi olması gereklidir. Okul Aile Birliği öğretmenlerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre faaliyetler düzenler. Öğretmenin motivasyonu ve akademik donanımının artırılması için çalışmalar yapar. Unutulmamalıdır ki, eğitimde imkânlar ne denli gelişirse gelişsin, nitelikli bir öğretmenin olmadığı yerde hiçbir çalışma muvaffak olamayacaktır. Motive olmuş bir öğretmen sadece görev yaptığı okulu değil, bulunduğu çevreyi de dönüştürebilir. Böyle bir öğretmenin bulunduğu okulda çocuklar imkânlarının ötesinde başarı göstereceklerdir. Anadolu'nun her bir köşesinde bunun canlı örneğine rastlanabilir.

Etkili ve nitelikli bir eğitim için Okul Aile Birliğinden öğretmenin motivasyonunu artırıcı çalışmalar yapması beklenir. Bunun için sosyal etkinliklerin yanı sıra akademik niteliğini artıracak çalışmalar da yapılabilir. Tarihî geziler düzenlemek, yemek vermek, öğretmenin alanı ile ilgili güncel seminerler hazırlamak, pedagojik formasyonunu artıracak çalışmalar yapmak bunlardandır. Okul Aile Birliği bulunduğu ile bağlı üniversiteler, yerel yönetimler ve STK'larla iş birliği yaparak öğretmene yönelik nitelikli çalışmalara öncülük eder.

Velilerin Desteklenmesi

Eğitim araştırmalarında hatta dindarlık araştırmalarında kişinin gelişimi açısından ailenin önemine dikkat çekilmiştir. Ailenin vizyonu gençlerin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Klasikte “beşikten mezara ilim öğrenme” misyonu, günümüzde hayat boyu öğrenme şeklinde formüle edilmiştir. Dolayısıyla yetişkin eğitimi her geçen gün önem kazanmaktadır. Okul Aile Birliklerinden de ailelere yönelik gelişim eğitimleri düzenlemeleri beklenir.

Ailenin çocuğu ile dolayısıyla da okul ile kuracağı ilişki, eğitimin verimini olumlu etkilemektedir. Bu nedenle ailenin okulla sağlıklı bir iletişiminin olması sağlanmalıdır. Okul Aile Birlikleri ncelikli olarak bu sağlıklı iletişimin sağlayıcısıdır. Aileleri okula davet eder, okul ve eğitim süreci hakkında bilgilendirir. Böylelikle aile profili hakkında bilgi sahibi olarak aileye yönelik gelişim ve destek seminerleri yaparlar. Hem ailenin bireysel gelişimini destekler, hem de dolaylı olarak öğrencinin eğitim sürecini destekler.

▪ onder.org.tr ▪

Okul Gelişimi İçin Örnek Faaliyetler

Okul Aile Birliklerinin, okul açısından hayati önem taşıyan ve rutin olarak yürüttükleri çeşitli faaliyetler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra birlikler okulda eğitimin de bir paydaşıdır. Bu minvalde aşağıda Okul Aile Birliklerinin ne tür etkinliklerle okul, öğrenci, öğretmen ve velilere destek olabileceğine ilişkin örnekler sunulmuştur. Aşağıda önerilen etkinliklerin büyük bölümü halihazırda çeşitli Aile Birliklerimiz tarafından uygulanmaktadır.

Okula Yönelik Yapılabilecek Bazı Çalışmalar

- Okul kütüphanesinin düzenlenmesi ve geliştirilmesi
- Kermesler (Tarihler ve organizasyonun oluşturulması)

- Kutlu Doğum Programlarının Organizasyonu (Günümüzde okullar bu işe önem verirken, işleyiş çoğu zaman inanç ve itikat noktasında olumsuzluk içerecek şekilde devam etmektedir. Toplumu yanlış yönlendiren, kişilerin dinî duygularını olumsuz etkileyen uygulamaların sonlanması için bu olumlu bir gelişme olacaktır.)

- Mezuniyet Gecelerinin Organizasyonuna destek olunması
- Mezun Buluşmalarının organizesine destek olunması

- Okulun tanıtımı için video hazırlanması
- Okul lavabolarının çocukların gelişimsel durumuna göre düzenlenmesi

- Okul bahçesinin düzenlenmesi, bahçenin çocukların rahat hareket edebileceği bir alan olarak tasarlanması
- Öğrencilerin yeteneklerini geliştirebilecekleri sanat atölyelerinin kurulmasına destek olunması

Okul Ders Programlarına Yönelik Yapılabilecek Bazı Çalışmalar

- İHO ve İHL'lerde okutulan derslerin işleyişleri ve verimliliklerini değerlendiren faaliyetlere katkı vermek
- Derslerde kullanılan materyallerin değerlendirilmesine katkı vermek

- Arapça öğretiminin işleyiş ve verimliliğinin değerlendirilmesine katkı vermek
- Kur'an-ı Kerim öğretiminde yeni yöntem arayışları çalışmalarına katkı vermek
- Hafızlık çalışmalarında yeni yöntem arayışları ve hafızların metinle ilişkisine dair çalışmalara katkı vermek

- İHO ve İHL öğrencilerini "İslam'ın Temel Metinleri" ile buluşturacak "İslami İlimlere Giriş" gibi bir dersin hazırlığının yapılması sürecine katkı vermek

- Öğrencilerin İslam düşüncesinde öncü şahsiyetleri tanımaları için bir çalışmanın yapılması
- Öğrencilerin İslam dünyasını tanımalarına destek olacak eğitim çalışmalarına katkı vermek
- Okullarda öğrenci kulüpleri oluşturmak
- İHL öğrencilerine yönelik kitap listesi hazırlanması

- İHL öğrencilerinin işleteceği 'Kitap Kafe' (belediyelerle işbirliği yapılarak, şehirlerde her öğrencinin erişimine açık nitelikli kitaplardan oluşan kütüphaneleri olan kafeler açılabilir.)

Doğrudan Öğrencilere Yönelik Yapılabilecek Çalışmalar

- **Yarışmalar:** Okuma, kompozisyon, resim, fotoğraf, kısa film yarışmaları

- **Proje hazırlama** (Kendi bölgeleri başta olmak üzere toplumun meselelerini ele alan projeler hazırlamaları, bilimsel projeler)

- **Seminerler:** Öğrencilerin ufuklarını açacak, onları motive edecek önemli konu ve isimlerle çalışmalar yapmak.

- **Akademik rehberlik:** Öğrencinin yükseköğrenim için kendisine en uygun alanları seçmesini sağlamak amacıyla okul rehber öğretmenine yardımcı olmak.

- **Geziler:** Öğrencilerin motivasyonunu artırmak ve bilinçli bir nesil olmalarına katkı sağlamak amacıyla tarihi ve manevi gezilerin düzenlenmesi.

- **Kamplar:** Kamplar düzenlenirken öğrencilerin gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır. Konular ve eğitmenler buna göre belirlenmelidir. Lise döneminin ergenlik denilen buhranlı döneme denk geldiği düşünüldüğünde, özellikle de erkek öğrencilere yönelik, enerjilerini atabilecekleri içerikte kamplar düzenlenmelidir. Bununla birlikte öğrencilerin içinde buldukları duygusal durumlar dikkate alınarak onları motive edecek, dava sahibi yapacak konuşmalar tertip edilmeli bu meyanda kitaplar ve filmler seçilmelidir. Ek olarak dinî olana yüklenerek gayri dinî bir alan oluşturulabiliyor. Bu nedenle doğrudan dinî olmak yerine, işlerin dinî kaygılarla yapılmasını sağlamak daha sağlıklı olacaktır.

- **Sanatsal Etkinlikler:** Bölge ayrımı yapmaksızın İHL öğrencilerini mutlaka sanatla buluşturmak gereklidir. Bu mesele ciddiye alınmalı ve öğrencilerimize sanat ve edebiyat zevki kazandırmalıyız.

- **Dergi veya gazete çalışması (İnternet haberliliği, WEB sitesi üretme ve yönetme):** Öğrencilerin yazma ve etkili okuma becerilerinin gelişmesi, anlama ve yorumlama kabiliyeti kazanmaları için onları bu alanlarda yazmaya teşvik etmek.

- **Spor faaliyetleri:** Öğrencilerin yalnızca zihnen değil aynı zamanda da bedenlen de gelişmesini gaye edinen çeşitli spor faaliyetleri yapmalarına yardımcı olmak. Bu amaçla çeşitli dallarda okul takımı kurulabileceği gibi, müsabakalarla da spora teşvik edilebilir.

Doğrudan Öğretmenlere Yönelik Faaliyetler

- Öğretmenlerin motivasyonunu artırıcı gezi, piknik, sosyal aktivite, spor müsabakaları vb. düzenlenmesine yardımcı olunmalıdır.

- Öğretmenlerin akademik yetkinliklerini artırıcı seminer, çalıştay, teknoloji kullanımı eğitimi, yabancı dil öğretimi, eğitim amaçlı gezi etkinlikleri yapılabilir.

- Öğretmenlerin pedagojik formasyonlarını artırmaya yönelik drama, etkili iletişim, diksiyon, rehberlik gibi alanlarda faaliyetler yapılabilir.

- Yurtiçi ve yurtdışı projelerde aktif rol alabilmeleri, öğrencileri bu tür projelere hazırlayabilmeleri için proje yazım ve hazırlama eğitimi verilebilir.

■ onder.org.tr ■

Ailelere Yönelik Faaliyetler

- Ailelerin hem kendilerine hem de çocuklarına yönelik dini formasyonlarını güçlendirmeyi hedefleyen eğitim programları yapılmasına katkı vermek. Bunun için İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği ve Yaygın Eğitim ve Kültür Derneği (YEKDER) işbirliğinde hazırlanan “Ebeveyn yetkinleştirme programı” uygulanabilir.

Ebeveyn Yetkinleştirme Programı'nın ders başlıkları şöyledir:

- Çocuğumu tanıyor muyum?
- Çocuğun dinî gelişim durumunun değerlendirilmesi

- Ebeveyn tutumları ve iletişim
- Çocukların dini gelişimi açısından ev ortamının düzenlenmesi ve evde yapılabilecek etkinlikler
- Çocukların Kur'an-ı Kerim okumayı geliştirmesine nasıl yardımcı olabilirim?
- Çocukların iman gelişimini nasıl destekleyebilirim?
- Çocukların ibadete teşviki ve ibadet alışkanlığının kazandırılması
- Çocukların ahlaki gelişimini nasıl destekleyebilirim?

>> Konu ile ilgili YEKDER'le iletişime geçebilirsiniz: Sultantepe Mh. Cumhuriyet Cd. Fıstıkağacı İş Mrk. No: 39/2 Üsküdar-İstanbul • Tel: (0216) 460 25 50 • yekder.org

Aynı şekilde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın hazırladığı bir çalışma olan "Okul ve Aile Kitabı" velilere dağıtılarak buna yönelik bir eğitim hazırlanabilir.

Okul ve öğretmen seçimi, çocuğun okula başlaması ve uyum sağlaması, okul-aile iş birliği süreçlerinde anne babanın dikkat etmesi gereken hususların ele alındığı çalışmanın içeriği şöyledir:

- Okul Aile İlişkileri
- Evde Öğrenme
- Evde Kitap Okuma
- Okul Problemleri
- Günlük Aktivitelerle Öğrenme

Süresi, ilgili bölgenin şartları göz önüne alınarak bölge yetkilileri tarafından belirlenecek sıklıklarda aileleri İslam düşüncesinde önemli isimlerle tanıştırma seminerlerinin düzenlenmesine yardımcı olmak.

Ailelerin güncel İslami meselelere kafa yormaları adına seminer dizilerinin konulmasına yardımcı olmak.

■ onder.org.tr ■

önder | *Öyül*
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ | *Samimiyetle*

Alemdar Mah. Yerebatan Cad. Salkım Sögüt Sok. No:7 Fatih-İSTANBUL Tel: (212) 519-0953 • Fax: (212) 519-0957
www.onder.org.tr • ondermerkez@gmail.com